

A szabad akarat esszenciális jelentősége

No-profi/No-profil/No-profit – Interjú **Drahovszky Márkkal**

Induló galériákat bemutató, *Start* című sorozatunkban ezúttal a Létminimum Bázist járjuk körül. A hely nevét a St. Auby Tamás által meghirdetett Létminimum Standard Projekt 1984 W inspirálta. Attitűdjét az 1987-ben nyitott, genfi Ruine Galériától kölcsönzi: No-profi/No-profil/No-profit. Konceptiójáról, működési formájáról és az elképzelésekről tulajdonosát, Drahovszky Márkot kérdeztük.

SA: A létminimum statisztikai fogalom, egy úgynevezett küszöbérték. A galéria névválasztásának tekintetében milyen áthallásokkal operáltál?

Drahovszky Márk: A névválasztást nem a létminimum szociológiai értelemben vett jelentése, hanem a St. Auby Tamás által meghirdetett Létminimum Standard Projekt 1984 W inspirálta. A galéria a létminimum mitológiai dimenzióba emelt fogalmát használja, amely meggyőződésem szerint nem az abszolút szegénységben élők számának megállapításához szükséges küszöbértékkel, hanem a szabad akarat esszenciális jelentőségével foglalkozik. A mitológiai értelemben vett létminimum jelentése szerintem az, hogy „Az ember illetékességét saját élete, sorsa tekintetében tudomásul kell vennie, ahhoz minden határon túl ragaszkodnia kell.”¹

A névválasztás során a szabad döntés előítéletől, közízléstől, intézményes és intézménytől független külső akarattól megtisztított kiteljesedése inspirált. A Létminimum Bázist meghatározza az az attitűd, hogy valami – bármi – pusztán önmagáért megtörténhet. Ennek a vezérelvnek a szellemében működik a galéria: személyes tér, amely önmagáért jött létre és működik. Továbbá ontológiai értelemben vett létminimumot biztosít, azaz teret ad és ezzel le-

hetőséget teremt arra, hogy valami pusztán önmagáért létrejöjjön. A hely ezen a létminimumon kívül mást – anyagi támogatást, menedzsmentet, bizományi szolgáltatást,

állandó nyitvatartást – nyújtani nem tud, és nem is kíván.

SA: Erősen hiszel a kulturális heterogenitásban?

↑
NEOGRÁDY-KISS Barnabás:
Solitude, Symposion, 2021, Létminimum Bázis
Fotó: Biró Dávid

- KIADVÁNY - 3000
- KÉPESLAP - 2000
8 db

DM: Mint társadalmi tendenciát ismerem és elfogadom. A jelenség engem nem foglalkoztat, a Létminimum Bázis működése szempontjából – amelynek célja, hogy az alkotóművészetet etikai és kulturális befolyástól mentesen prezentálja – nincs jelentősége. A galériának nem programja az, hogy a heterogenitást elősegítse vagy elutasítsa, csupán egyfajta status quo-ként, fenntartás nélkül elfogadja a jelenséget.

SA: Mi volt előbb, az ingatlan vagy a Létminimum Bázis létrehozásának terve?

DM: Az ingatlan volt előbb. A hely előzetes tervezés nélkül, organikusan (mondhatni, „pszichedelikus tervezéssel”) jött létre, és a fejlődése nem zárult le. A tapasztalatszerzés szakaszában vagyunk, ezért minden egyes esemény hatással van a tér sorsára, koncepciójára. A hely szellemére állandó befolyással van a közönség is, amely megtölti a feszültségével.

SA: Milyen koncepció, milyen irányelvek alapján válogatsz?

DM: Az események kiválasztásának legfontosabb princípiuma az, hogy a Létminimum Bázison megvalósuló programokat ne határozza meg egyetlen – szűk vagy tág – csoport értékrendje, ízlése. A művészeti galériákat, kulturális tereket rendszerint egy réteg, csoport vagy intézmény sajátít-

ja ki, vagy tekintélyével uralja. A hely még csak három hónapja működik, de ebben a rövid időszakban már többen tettek kísérletet arra, hogy működését saját céljaik és érdekeik alapján meghatározzák. Nehezemre esik az ezzel kapcsolatos konfliktusokat felvállalni, de erre a hely szellemiségének megóvása érdekében rákényszerülök.

Fontos számomra az, hogy a képzőművészeti kiállítások mellett irodalmi, előadó-művészeti, zenei és egyéb események is megvalósuljanak. Ezeknek a programoknak a létrehozása érdekében igyekszem a hely eszköztárát bővíteni. A térben rendelkezésre áll vetítőgép, hangtechnika és világítás, és tervben van egy előadószínpad kialakítása is.

SA: Milyen programok valósultak meg eddig, és mi fut most aktuálisan?

DM: A hely 2021. szeptember 2-án kezdte meg a működését Dés Márton *Bye-Bye Summer* című kiállításával. Azóta Bolla Szilvia és Lódi Áron *Alagya*, Nyári Benjámín *Önazonosság*, Korodi János *Light works terminal* és Erdély Jakab *Info később...* című produkciói kerültek bemutatásra. Két élő zenei koncert is megvalósult. 2021. december 16-án Neogrady-Kiss Barnabás prezentálta a Cséka György által szerkesztett *Solitude* című fotókönyvét, amely a Symposion

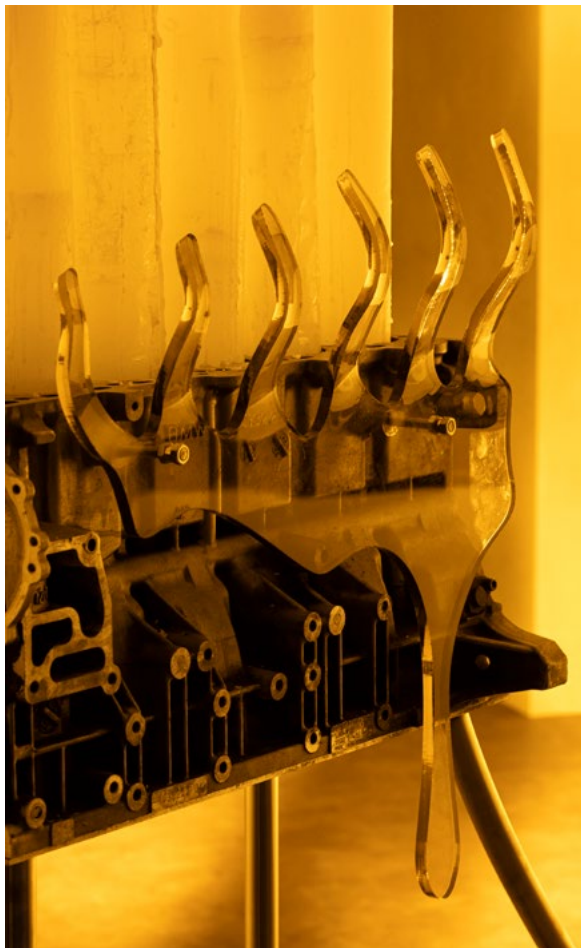
↑

ERDÉLY Jakab: *Info később*, 2021, Létminimum Bázis
Fotó: Drahovszky Márk

Kiadó gondozásában jelent meg. A bemutatóval egyidejűleg a fotókönyv alapjául szolgáló anyag egy részét is kiállítottuk.

SA: A Létminimum Bázis az új működésformák iránt nyitott, kortárs művészeti platformként többretegű feladatokat felvállaló fórum akar lenni, ami a kiállítóterem bemutatótermi funkciója mellett az oktatás és a kutatás számára is helyet biztosít. Mellette közösségi központként is működik?

DM: Az üzemserű működést, az intézményesülést elutasítjuk, a térben megvalósuló eseményeket egyéni döntés határozza meg. A hely magántőkéből jött létre, és abból működik, de nem célja a profitszerzés. Feladatot elvállalni nem kíván, fórummá alakulni sem akar. Oktatással, kutatással kapcsolatos projekt a hely eddigi, rövid működése során még nem valósult meg. A működést az ünneplés határozza meg. A helyen megvalósuló programok résztvevői – a szervezők és a közönség – az eseményt ünnepi rangra emelik azzal, hogy kíváncsiságukat, jókedvüket a térben megosztják egymással. A megvalósuló programok tehát olyan közösségi események, amelyeken a résztve-

vőknek lehetőségük van időzni: társalogni, ismerkedni, zenét hallgatni. A hely ebből a célból időszakosan, az eseményekhez kötötten egy színházi büféhez hasonló bárpul-tot üzemeltet. Tehát közösségi tér, azonban nem központ, hanem menedék: marginális jelenség, amely a tömegkultúrával nem foglalkozik. Vidovszky László zeneszerző gondolatát idézve, szükség van azokra, „akik semmi fáradságot, pénzt, paripát, fegyvert nem sajnálnak azért, hogy valami pusztán önmagáért megtörténhessen. Ez a minden áron, minden eszközzel, egy tőlünk független eszmény érdekében folyó tevékenykedés elragadtatást igényel. És elég nehéz elképzelni egy olyan világot, amelynek minden lakója el van ragadtatva. Ez mindig is kivételes állapot, amit nem lehet kötelezővé tenni. Ez tönkretenné a világot, éppen úgy, mintha kivessze belőle ez a kivételes állapot.”

SA: Vannak olyan külföldön létező terek, melyek működési koncepciója által inspirálódtál, vagy teljesen a magyarországi kulturális közeg jelenlegi állapotából kiindulva, ahhoz igazítva fogalmazódnak meg benned a különféle igények és kritériumok?

↑ [BOLLA Szilvia és LŐDI Áron: *Atagya - First songs of symposiums*, 2021, Létminimum Bázis](#)
Fotó: Neogrády-Kiss Barnabás
A művész jóvoltából

DM: Nincsenek olyan konkrét terek, amelyek a működés koncepcióját inspirálták volna, de a budapesti kulturális helyek viszonyítási pontokként szolgáltak számomra ahhoz, hogy a hely szellemiségét, küllemét, időszakos működését kialakítsam.

Inspiráló hatással voltak azok a nemzetközi művészeti események, amelyek a magaskultúrát ünnepi rangra emelik azzal, hogy szellemiségéhez méltó tárgyi környezetet teremtenek neki.

A Létminimum Bázisnak célja az is, hogy a művészeti esemény mind a művész, mind pedig a közönség oldaláról ajándékozás legyen, amely mindkét fél emberi méltóságát gazdagítja. Fontos szempont volt számomra az is, hogy ne üresen kongó, fehérre meszelt galéria jöjjön létre, hanem olyan tér, amelyet a műtárgyak mellett élettel is meg lehet tölteni.

1 Erdély Miklós: *A posztneoavantgárd magatartás jellemzői*. 1. pont.